

*Павлюк Н. Л.,
викладач кафедри української та зарубіжної літератур
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»*

ЖАНРОВА СПЕЦИФІКА ТВОРІВ З АРХЕТИПНОЮ МОДЕЛЛЮ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНІВ І. РОЗДОБУДЬКО, М. ГРИМИЧ ТА Н. ШЕВЧЕНКО)

Анотація. У статті здійснено аналіз жанрових особливостей сучасної української жіночої прози на матеріалі романів І. Роздобудько «Шості двері», Н. Шевченко «Містичний вальс» та М. Гримич «Ти чуєш, Марго?...», у яких значна увага приділяється дослідженню архетипної моделі світу. Поєднання різних жанрових ознак (фантастичність, психологічність, містичність, казковість, пригодництво) дає можливість говорити про поліжанрову структуру творів сучасних письменниць, сприяє окресленню певної архетипної концепції.

Ключові слова: постмодернізм, екзистенціалізм, архетип, роман, містика, психологізм.

Постановка проблеми. Помітним явищем нинішнього культурного життя є активний прихід жінок-авторів у літературу: Є. Кононенко, І. Роздобудько, Л. Баграт, С. Пиркало, М. Гримич, Г. Логінової, Н. Шевченко, О. Забужко та багатьох інших. «Самі письменниці внутрішньо передумовою цього визнають таке: «Пишу про те, про що сама хочу читати». Мовляв, у заангажованих, обтяжених «комплексом митця» текстах чоловіків вони не знаходять нічого актуального для себе. А «зовнішнім» поштовхом реалізації в слові переважно молодих жінок є започаткування кількох літературних конкурсів. Передусім це «Коронація слова» [14, с. 6]. «Але жіночі голоси в українській прозі не звучать в унісон», – запевняє літературний критик Л. Таран [14, с. 126]. Кожна письменниця по-своєму талановита і самотня.

В українській жіночій прозі ХХІ ст. усе частіше зустрічаємося зі створенням нової світоглядної системи, у якій переплітаються найрізноманітніші погляди на сенс життя. Насамперед це пов'язано з тим, що розвиток української літератури ХХІ ст. відзначається певною суперечливістю світоглядно-філософських ідей, еклектизмом, переплетінням багатьох традиційних жанрових різновидів, інтертекстуальністю, стиранням меж між реальністю та ілюзією, карнавалізацією, ідеєю маски та грою з архетипом. У цей період відбувається розпад цілісного погляду на світ, руйнування та деякою мірою знецінення усталених естетичних концепцій. Адже сучасний динамічний світ, на жаль, загострив проблему ціннісних основ існування людства.

У творах І. Роздобудько, М. Гримич, Н. Шевченко неабияка увага приділяється окресленню архетипної моделі світу. У своїх романах сучасні письменниці неодноразово витворюють архетипні фігури, які, як відомо, є свідченням неперервності розвитку літератури.

Мета статті – дослідити жанрову специфіку творів з архетипною моделлю на матеріалі романів І. Роздобудько «Шості двері», Н. Шевченко «Містичний вальс» та М. Гримич «Ти чуєш, Марго?...».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню сучасного літературного процесу присвячено досить багато праць (В. Агеева «Жіночий простір: Феміністичний дискурс українського модернізму», Т. Гундорова «Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн», Л. Таран «Жіноча роль», С. Філоненко «Концепція особистості жінки в українській жіночій прозі 90-х років ХХ століття», Р. Харчук «Сучасна українська проза: Постмодерний період» тощо), у яких основна увага зосереджена на реалізації у творах сучасних письменників домінуючих рис постмодернізму як своєрідної світоглядної системи. Аналіз художніх текстів українських авторів-постмодерністів здійснюється в контексті загального розвитку української літератури ХХІ ст., тому варто дослідити окремі жіночі художні тексти, у яких досить оригінально окреслено архетипну модель світу, вивчення якої стає можливим лише завдяки жанровій різноманітності аналізованих творів.

Варто зауважити, що у постмодерному романі традиційні архетипні образи набувають нового наповнення, що зумовлене його теоретичними засадами. Завдяки символізації своїх творів, використанню численних алюзій та різноманітних архетипних образів, ремінісценцій та прямих цитат, які є неодмінною рисою постмодерного твору, письменницями досягається символічна багатозначність тексту.

Виклад основного матеріалу. Т. Гундорова стверджує, що «...суттєвим результатом літературного процесу останнього десятиліття стало переструктурування національної літератури, а саме розвиток масової української літератури. Любовний жіночий роман і детектив, фентезі й еротика, молодіжний роман та готична повість з'явилися на книжкових полицях в Україні наприкінці ХХ сторіччя. І це вагомий здобуток українського постмодернізму, який став лабораторією інтелектуальних рефлексій і формальних експериментів – післячорнобильською бібліотекою» [7, с. 64]. На арені літератури з'явився новий жанр масової літератури – жіночий роман, який «...завжди був змушений боротися проти культурних та історичних сил, які зводили жіночий досвід на другорядні позиції» [14, с. 8]. Постмодерний роман характеризується часовою інверсією, що позначається на композиції та смислових акцентах, зміною позиції автора, характеризує таким чином нову фазу розвитку великої прозової форми, а також сумішню багатьох традиційних жанрових різновидів.

Для аналізованих творів І. Роздобудько, М. Гримич та Н. Шевченко характерним є синтез жанрових різновидів роману, що допомагає авторкам створити неповторні та самотні твори, хоча «сам вибір письменником того чи іншого жанру відображає ставлення його до об'єкта й орієнтацію на

певну літературну традицію» [6, с. 12]. Прочитавши «Містичний вальс», «Шості двері» та «Ти чуєш, Марго?..», необхідно зазначити, що це – справді романи, тому що легко можна віднайти особливості, які має цей жанр: широке охоплення життєвих подій, які формують сюжет, розкриття історії формування характерів персонажів, створення уявного світу в просторі й часі, викладання оповіді від першої особи або розповіді від третьої [10, с. 592].

Так, наприклад, в інтерв'ю з Ірен Роздобудько на запитання, як би письменниця сама окреслила літературні жанри, в яких вона працює, вона відповідає: «Якби був такий жанр – божевільня... Я пишу так, як хочу і про те, що хочу. Нічим не обмежую себе» [13, с. 177]. Об'єднуючим для всіх романів авторки є мотив пригод, в «...її прозі пригоди інтерпретуються у трьох основних вимірах: як сюжетні, часпросторові подорожі («Останній діамант міледі»), як психологічні, внутрішньо-особистісні мандри («Він: Ранковий прибиральник», «Вона: Шості двері», «Зів'ялі квіти викидають»), як синтез цих двох – переважно зовнішньої та акцентовано внутрішньої – мандрівних форм («Гудзик», «Дванадцять, або Виховання жінки в умовах, не придатних до життя», «Дві хвилини правди») [4, с. 46].

Як бачимо, роман «Шості двері» визначає домінування глибокого психологізму, адже «авторка, майже відкинувши всі зовнішні чинники, ніби пропонує читачеві подорож душею (чи мозковими звивинами) персонажів» [3, с. 226]. Письменниця дає змогу читачеві заглибитися у внутрішній духовний світ своєї героїні.

Домінуючою рисою роману Н. Шевченко «Містичний вальс» також є глибокий психологізм. Авторка використовує різноманітні засоби та прийоми для розкриття психології героїні: внутрішні монологи, що інколи нагадують сповідь Світлани, постійний самоаналіз дій головної героїні, психологічно вмотивовані портретні характеристики та описи природи. Н. Шевченко прагне якнайтонше передати трагедію жінки, роздвоєність її особистості та прагнення гармонійної цілісності. Читаючи і «Містичний вальс», і «Шості двері», «...в читача виникає відчуття, ніби він сам стає героєм або подорожує в героєві, як у троянському коневі, де всі сенсорні датчики підключені...» до нього [3, с. 226].

У романах М. Гримич, І. Роздобудько, Н. Шевченко також простежуються деякі категорії екзистенціалізму: життя і смерть, вічність і мить, сенс життя, відчай, самотність, страждання [10, с. 219–220], і неабияка увага приділяється окресленню екзистенційної моделі життя героїнь. Анна-Марія, Марго та Світлана не те що втрачають свою душу, у них порушується гармонійна цілісність, вони гублять самих себе. «Феномен «роздвоєності душі» реалізується в екзистенціалі «загубленості», що утворює екзистенційну парадигму злість – байдужість – страх. Загубленість за своєю смисловою наповненістю є близькою до екзистенціалу «покинутості» [16]. У романах сучасних українських письменниць роздвоєність свідомості героїнь та бажання жити паралельним життям свідчать не тільки про загубленість, але й про їхнє прагнення до свободи як форми автентичного існування особистості, збереження власної екзистенції у протистоянні абсурдному світові.

Тому роман І. Роздобудько є не лише глибоко психологічним, але й з філософським підтекстом. Авторка дає змогу читачеві глибоко замислитися над філософськими основами життя, адже у нас гонитва за успіхом, за кар'єрним ростом

призводить до втрати духовності. І тому для Анни-Марії Двері символізують шлях до духовного відродження, до нового життя. Героїня роману час від часу думає про смерть, вона неодноразово хотіла покінчити життя самогубством, тому що вірила в життя за Дверима. То Анна-Марія «...купує пляшку горілки... Залишається тільки знайти нормальний під'їзд, дочекатися ночі...» [12, с. 72], то наковталася пігулок, бо їй «просто хотілося піти...» [12, с. 123, 149]. Жінка постійно розмірковує над призначенням людини у цьому світі: «щасливі ті, хто живе, усвідомлюючи цей сенс, і взагалі – важливість свого існування...» [12, с. 86]. Незадоволення особистісною реалізацією змушує Анну-Марію до самоідентифікації, тобто відновлення власного існування, намагання зберегти свою цілісність, духовну сутність. Коли спроби суїциду зазнали краху, героїня все-таки усвідомлює, що не може просто так безслідно зникнути, нічого не залишивши після себе. І не обов'язково бути художником, музикантом чи поетом, як думає Анна-Марія, щоб залишити після себе полотна, партитури чи навіть книжки. Можна бути просто людиною. Людиною доброю, чуйною, яка присвятить своє життя слабким та бездоладним людям.

У романі М. Гримич «Ти чуєш, Марго?..» також можна знайти поєднання деяких різновидів романного жанру. Під час проекту «Жіночий кулак» письменниця «...презентує себе, окрім іншого, як авторка так званого «жіночого» роману «Ти чуєш, Марго?..» (йдеться, очевидно, про тривіальний/рожевий/дамський) [15]. На нашу думку, таке жанрове визначення цього твору є не зовсім справедливим, адже жіноча література не є лише жіночим любовним романом. Принаймні, вона не створюється в межах виключно названого жанру. Перш за все твір М. Гримич має всі ознаки пригодницького роману: сюжет насичений незвичайними подіями та характеризується несподіваним їх поворотом, мотивами викрадення й переслідування, атмосферою таємничості та загадковості [10, с. 597]. У творі справді багато незвичайних пригод, подорожей та дивних ситуацій, в які потрапляють герої. Атмосферу таємничості надає роману викрадення шефа: «приїхало серед ночі чотири кремезні чоловіки у штатському і забрали шефа» [5, с. 156], його розшуки та визволення з божевільні.

Прочитавши роман М. Гримич «Ти чуєш, Марго?..», можна помітити, що це деякою мірою і політичний роман, але політичний підтекст подається завуальовано. Авторка вустами героїв свого твору критикує чоловіків як представників соціуму та все те, що вони роблять: «вони витворили собі іграшку – державу і граються в неї, як діти у пісочниці. Так само, як дитина думає, що вона буде будинок, вони по-дитячому думають, що вершать історію. Вони творять насилля, щоб не почуватися безсилями» [5, с. 32]. Цікаво письменниця трактує поняття демократизму, яке має бути основою держави: «треба мислити інакше: що головне для цих людей? Жити так, як вони вважають за правильне, а не так, як мені хочеться, щоб вони жили. Практично вони самі собі облаштовують життя. Головне, не заважати їм. А законодавчо закріпляти те, що вони самі собі встановили. Оце демократизм» [5, с. 205]. М. Гримич ніби подає свою модель держави, де на першому місці має бути любов до народу: «треба любити свій народ і робити, що хоче він, а не планувати в своєму кабінеті його життя» [5, с. 208]. На нашу думку, це чітка та правильна позиція, з якою неможливо не погодитися.

До того ж романи як М. Гримич, так і І. Роздобудько можна назвати і містичними, адже у них моменти реального поєдну-

ються з таємничим, примарним, ірреальним, що не піддається раціональному тлумаченню. У творах І. Роздобудько «Шості двері», М. Гримич «Ти чуєш, Марго?..» та Н. Шевченко «Містичний вальс» знайшли відображення і протиставлення два світи – ілюзійний та реальний. Це пояснюється тим, що «віртуальність – найбільш адекватна характеристика стану постмодерну як невпевненість у межах та визначення реального, смислового й культурного» [1, с. 6]. Ірреальність стає частиною життя сучасних жінок, це призводить до того, що їхня свідомість ніби роздвоюється, розціплюється на частини. Юнгівська концепція цілісності особистості зазнає певних змін. «Єдиний спосіб зберегти нашу шкіру – необхідну нам оболонку душі – зберегти пронизливо першостворене усвідомлення її цінності та призначення. А оскільки ніхто не здатний постійно підтримувати таке гостре усвідомлення, то ніхто й не в силах охороняти оболонку душі кожну мить, день і ніч», що ми бачимо у випадку з героїнями романів, які живуть паралельним життям [9].

Одним з другорядних героїв твору «Ти чуєш, Марго?..» М. Гримич вводить привида, який мешкає в будинку пана Романа у Львові: «... стара пані в довгій білій нічній сорочці з рюшиками, у шляфроку і спальній шапочці. Вона шаркала старими капцями по підлозі, кашляла і щось бубоніла, здається, німецькою мовою» [5, с. 120]. «Це графиня Цигельдорф, колишня власниця вилли... Ну, домашній привид» [5, с. 120]. Наявність привида спочатку навіює на героїв страх, але згодом вони звикають до його присутності. Містичним у романі також є той момент, коли Марго на горіщі старої шефовой хати у дзеркалі побачила відображення його прабабусі, яка радила жінці у будь-яких випадках прислухатися до свого серця.

У романі «Шості двері» І. Роздобудько до того ж наявні деякі містичні моменти, пов'язані з останньою віртуальною подорожжю Анни-Марії. «Здавалося, коридорові не буде краю. А від неприродної тиші в Анни-Марії трохи заклало вуха. Вона не відразу помітила, що з глибини коридору на неї повільно насувається тінь» [12, с. 251]. Дівчина потрапила в світ померлих, де вона зустріла дорогих її серцю людей, які залишили світ живих. Містичним у творі також є перетворення Анни-Марії на собаку за одними із віртуальних Дверей: «...взьке тіло на високих сухорлявих ніжках, така ж вузька, майже лисяча, мордочка, рудий, скручений бубликом, хвіст» [12, с. 210]. Причини такої метаморфози пов'язані, на нашу думку, з таємними глибинами жіночої душі, її загадковою природою, душевними стражданнями, почуттям втрати та самотності успішної, але нещасливої жінки.

Двері у романі І. Роздобудько несуть певне смислове навантаження. За М. Бахтіним, вони є хронотопом порогу, тобто сферою кризи та перелому. У найтрагічніші моменти свого життя, у хвилини відчаю та безнадії героїня твору малувала двері, які є своєрідним бар'єром, який розділяє простір на два світи. О. Доманський зазначає, що «архетипи дверей та вікна мають значення кордону і з'єднання – примат того чи іншого значення залежить від стану цих елементів: закриті вікно і двері – розмежування, відкриті – з'єднання» [8, с. 46]. Щоразу перед Анною-Марією зачинені двері, які вона штовхає, щоб відчинити. Зачинені двері символізують якусь таємницю, є своєрідним захистом від невідомого. І справді, за кожними дверима, які з'єднували реальне та віртуальне, героїню очікувала нова історія.

Роман Н. Шевченко «Містичний вальс» не можна назвати містичним за жанром, у ньому більшою мірою переважають фантастичні моменти. В одному з інтерв'ю сама авторка ска-

зала: що «...ідея роману справді виникла, коли вперше почула «Містичний вальс» «Пікардійської терції». Пісня мене просто вразила мелодійністю, ліричністю і красою сюжету. Потім у мене десь рік «крутилася в голові» ця ідея, і я вирішила, що з цього таки щось вийде. Щось у стилі «фентезі», бо я казки люблю взагалі...» [11]. Справді, твір має всі ознаки жанру романтичного фентезі: використання ірраціональних мотивів чарівництва, магії у поєднанні з реалістичною нарацією та змалювання романтичних відносин між героями [10, с. 693]. Тісне переплетення елементів реального та віртуального знаходимо у романі Н. Шевченко «Містичний вальс». Головна героїня не мала й наміру тікати від реальності, хоча зв'язок з цим світом був для неї болочим, сповненим трагічних втрат та спогадів про минуле. Авторка підводить читачів до того, що душа Світлани стала пустою, що жити так далі не можна і що неодмінно щось має трапитися, що би докорінно змінило її життя. У романі присутні моменти, пов'язані з чарівництвом. Містичне місто Лева, знайомство з родиною Ії, яка назвала себе відьмою, «в хорошому сенсі цього слова», відкривають головній героїні шлях до потойбічної країни з дивними, як на сьогодні, законами і кодексом честі, який безжално віднімає у неї щойно віднайдене кохання і розбиває ледь-ледь викуване серце.

В анотації до книги Н. Шевченко зазначено, що це мила різдвяна казка для дорослих, яка не залишить байдужими вдячних читачів. На думку К. Естес, «казки – це ліки. Вони володіють цілющою силою, не примушуючи нас робити, бути, діяти – досить просто слухати їх. У казках містяться засоби, що дають змогу виправити або відродити будь-яку втрачену душевну пружину» [9]. Роман «Містичний вальс» справді нагадує казку зі щасливим кінцем та містить казкові елементи про виникнення зірок, Місяця, Світла, яке «саме себе створило, та відродила його одна юнка» [17, с. 173]. Казковим є введення авторкою в канву твору мавок «...у мерехтливих зоряних сукнях, із білуватими серпанками на головах...» та Лісовика, який допоміг Світлані вийти з чорного лісу [17, с. 294].

Казкові елементи присутні також і в романі І. Роздобудько, пов'язані вони з перебуванням Анни-Марії у віртуальному світі. За першими Дверима, опинившись в човнику серед дивовижної річки, головна героїня «...опустила в неї руку, і тої ж миті розчепірені пальці перетворилися на льодяники: великий – барбарисовий, вказівний – дюшес, середній – м'ятний, безіменний – лимонний, мізинець – абрикосовий» [12, с. 10]. Тут Анна-Марія зустріла незвичайних мешканців острова – дитинча Букарбона, Бульбашкового Ме, у якого «...чотири хвостики і на кінці кожного – лампочка» [12, с. 11], Тилілу та Ліліта, які схожі «...на пісочний годинник» [12, с. 12]. За другими віртуальними Дверима головна героїня потрапляє в ляльковий світ країни Великої Підваниці, де вона спочатку побувала на балу з кавалером Стрибунцем, а потім відправилася на розшуки однієї з ляльок у країну Міжстінію. Ці казкові моменти тісно пов'язані з раннім дитинством Анни-Марії.

Висновки. Як бачимо, письменниці у жанрових моделях своїх романів поєднали елементи певних різновидів цього епічного жанру. Так, твір «Шості двері» І. Роздобудько – філософський, психологічний роман. Для роману М. Гримич «Ти чуєш, Марго?..» характерне поєднання пригодницьких, політичних, містичних елементів. А твір Н. Шевченко «Містичний вальс» написаний у жанрі казки для дорослих, романтичного фентезі з глибоким психологізмом. Спільним для цих трьох тво-

рів є наявність екзистенційних, фантастичних, деякою мірою навіть містичних та казкових моментів, які дають можливість активно використовувати загальнокультурні зразки, що увібрали в себе багатовіковий досвід людства в матеріальній та духовній сферах – архетипи. Адже, як зазначає С. Біркхойзер-Оєрі: «казки дають можливість досягнути типові душевні драми, а казкові образи присутні в психіці будь-якої людини» [2].

Перспективою подальшого дослідження є комплексний архетипний аналіз романів «Шості двері» І. Роздобудько, «Ти чуєш, Марго?..» М. Гримич, «Містичний вальс» Н. Шевченко з метою уявлення цілісної картини постмодерної дійсності.

Література:

1. Андрианова Н.С. Виртуальный дискурс в культуре постмодерна. *Вісник Луганського нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Філол. н.* 2009. № 1 (164). С. 5–12.
2. Биркхойзер-Оэри С. Мать. Архетипический образ в волшебной сказке. URL: http://www.koob.ru/birkhoizer_oeri/mat_obraz.
3. Герасимено Н. Вступне слово про творчість Ірен Роздобудько. *Ірен Роздобудько. Переформулювання*. Київ : Нора-Друк, 2007. С. 225–230.
4. Голобородько Я. Українська fashion-література : Тексти і цінності І. Роздобудько. *Вісник НАН України*. 2010. № 1. С. 44–50.
5. Гримич М. Ты чуєш, Марго?.. Львів : Аверс, 2000. 216 с.
6. Гуменний М.Х. Поетика романного жанру Олеса Гончара : проблеми типологій. Київ : Акцент, 2005. 240 с.
7. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека : Український літературний постмодерн. Київ : Критика, 2005. 264 с.
8. Доманский Ю.В. Смыслообразующая роль архетипических значений в литературном тексте. Тверь : Твер. гос. ун-т, 2001. 94 с.
9. Эстес К.П. Бегущая с волками. Женский архетип в мифах и сказаниях. URL: <http://psotrajenie.narod.ru/download/estes.html>.
10. Літературознавчий словник-довідник. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 752 с.
11. Паранько С. Інтерв'ю з Наталкою Очкур (Шевченко). URL: <http://www.tochka.org.ua/view.php?uid=&view=text&id=588>
12. Роздобудько І. Шості двері. Київ : Нора-Друк, 2008. 270 с.
13. Сняданко Н. Інтерв'ю з І. Роздобудько : Мене лякає, що я «швидко живу». *Роздобудько І. Переформулювання*. Київ : Нора-Друк, 2007. С. 169–177.
14. Таран Л. Жіноча роль. Київ : Вид-во С. Павличко «Основи», 2007. 128 с.
15. Улора Г. Коронована сила жіночої руки. URL: http://www.calvaria.org/press.php?press_id=417&PHPSESSID=pjfdhwpvyu.
16. Чепура О. Екзистенційний аналіз як методологічна проблема. URL: www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Nz/Fil/2009_85/statty/49.pdf.
17. Шевченко Н. Містичний вальс. Київ : Нора-Друк, 2008. 368 с.

Павлюк Н. Л. Жанровая специфика произведений с архетипической моделью (на материале романов И. Роздобудько, М. Гримич и Н. Шевченко)

Аннотация. В статье осуществлен анализ жанровых особенностей современной украинской женской прозы на материале романов И. Роздобудько «Шестые двери», Н. Шевченко «Мистический вальс» и М. Гримич «Ты слышишь, Марго?..», в которых значительное внимание уделяется исследованию архетипной модели мира. Сочетание различных жанровых признаков (фантастичность, психологичность, мистичность, сказочность, приключенчество) даёт возможность говорить о полижанровой структуре произведений современных писательниц, способствует определению архетипной концепции.

Ключевые слова: постмодернизм, экзистенциализм, архетип, роман, мистика, психологизм.

Pavliuk N. Genre specificity of the works with an archetypal model (on the material of the novels of I. Rozdobudko, M. Grymych and N. Shevchenko)

Summary. The article analyzes the genre features of modern Ukrainian female prose on the material of novels of I. Rozdobudko “The Sixth Door”, N. Shevchenko “The Mystical Waltz” and M. Grymych “Do you hear Margo?..”, in which considerable attention is paid to the outline of the archetypal model of the world. The combination of different genre features (fantastic, psychological, mystical, fabulous, and fitness) makes it possible to talk about the polygamous structure of the contemporary writers’ works and this contributes to the definition of a certain archetypal concept.

Key words: postmodernism, existentialism, archetype, novel, mysticism, psychology.